

A 184. sorszámú Jelnyelvi tolmács megnevezésű szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye

1. AZ ORSZÁGOS KÉPZÉSI JEGYZÉKBEN SZEREPLŐ ADATOK

- 1.1 A szakképesítés azonosító száma: 52 223 01
- 1.2 Szakképesítés megnevezése: Jelnyelvi tolmács
- 1.3 Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: –
- 1.4 Iskolarendszeren kívüli szakképzésben az óraszám: 1000–1200

2. EGYÉB ADATOK

- 2.1 A képzés megkezdésének feltételei:
 - 2.1.1 Iskolai előképzettség: érettségi végzettség
 - 2.1.2 Bemeneti kompetenciák: –
- 2.2 Szakmai előképzettség: B1 szintű jelnyelvi tudás
- 2.3 Előírt gyakorlat: –
- 2.4 Egészségügyi alkalmassági követelmények: –
- 2.5 Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek
- 2.6 Elméleti képzési idő aránya: 20%
- 2.7 Gyakorlati képzési idő aránya: 80 %
- 2.8 Szintvizsga: –
- 2.9 Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama: –

3. PÁLYATÜKÖR

- 3.1 A szakképesítéssel legjellemzőbben betölthető munkakör, munkakörök, foglalkozás, foglalkozások

	A	B	C
3.1.1.	FEOR száma	FEOR megnevezése	A szakképesítéssel betölthető munkakör(ök)
3.1.2.	3514	Jelnyelvi tolmács	Jelnyelvi tolmács

- 3.2 A szakképesítés munkaterületének rövid leírása:

A jelnyelvi tolmács biztosítja az információ zavartalan cseréjét a jelnyelvhasználó hallássérült és halló személy(ek) között. Szimultán technikával tolmácsol magyar jelnyelvről hangzó magyar nyelvre, illetve fordítva, hangzó magyar nyelvről magyar jelnyelvre. Munkája során, bizonyos esetekben, konzekutív tolmácsolási technikával közvetít magyar jelnyelvről hangzó magyar nyelvre, illetve hangzó magyar nyelvről magyar jelnyelvre. Szükség esetén infokommunikációs lehetőségek segítségével végzi munkáját.

Hallássérült személyek számára, írásos szövegek jelnyelvi adaptálását készíti el. A jelnyelvi tolmácsolás magába foglalhatja a jelnyelvi megnyilatkozás írásos változatának megírását is.

A jelnyelvi tolmács a hangzó és jelnyelvi kultúra közti különbség kiegyensúlyozására törekszik. Munkája során betartja a szakmai illetékesség szabályait és az Etikai kódex alapján látja el közvetítő feladatát. Munkatevékenységét az előírások szerint dokumentálja.

A szakképesítéssel rendelkező legyen képes:

Megfelelő tolmácsolási technikák és módszerek alkalmazására az igénybevevők elvárásai szerint.

Tárgyalásokon, megbeszéléseken, konferenciákon és egyéb alkalmakon, hangzó nyelvi környezetben, jelnyelvhasználó személyek számára, az elhangzottak tolmácsolására, ügyelve a tartalom, jelentés pontos, szöveghű átadására.

Tárgyalásokon, megbeszéléseken, konferenciákon és egyéb alkalmakon, hangzó magyar nyelvet használó személyek számára a jelnyelvi megnyilatkozások tolmácsolására, ügyelve a tartalom, jelentés pontos, szöveghű átadására.

Személyi tolmácsolás biztosítására életviteli ügyintézés során, hallássérült személyek részére.

3.3 Kapcsolódó szakképesítések

	A	B	C
3.3.1.	A kapcsolódó szakképesítés, részsakképesítés, szakképesítés–ráépülés		
3.3.2.	azonosító száma	megnevezése	A kapcsolódás módja
3.3.3.	51 223 01	Relé jelnyelvi tolmács	részsakképesítés
3.3.4.	53 223 01	Jelnyelvi szaktolmács	szakképesítés–ráépülés

4. SZAKMAI KÖVETELMÉNYEK

	A	B
4.1.	A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló kormányrendelet szerinti	
4.2.	azonosító száma	megnevezése
4.3.	10549–12	A jelnyelvi tolmácsolás általános alapjai
4.4.	10550–12	A jelnyelvi tolmácsolás szakmai alapjai
4.5.	10551–12	A jelnyelvi tolmácsolás módszertana
4.6.	10552–12	Jelnyelvi tolmácsolás a gyakorlatban
4.7.	10553–12	Jelnyelv – B2 szinten
4.8.	10554–12	Jelnyelv – C1 szinten
4.9.	11498–12	Foglalkoztatás I (érettségire épülő képzések esetén)
4.10.	11499–12	Foglalkoztatás II.
4.11.	11500–12	Munkahelyi egészség és biztonság

5. VIZSGÁZTATÁSI KÖVETELMÉNYEK

5.1 A komplex szakmai vizsgára bocsátás feltételei:

Az iskolarendszeren kívüli szakképzésben az 5.2. alpontban előírt valamennyi modulzáró vizsga eredményes letétele.

C1 szintű jelnyelvi vizsga sikeres letétele.

Minimum 20, maximum 30 oldalas záródolgozat leadása a vizsgát megelőzően 60 nappal.

800 gyakorlati óra, melynek 90%-a (720 óra) a képzőintézmény gyakorló termében, 10%-a (80 óra) igazolt terepgyakorlaton történik. A 80 óra terepgyakorlat 70%-át (56 óra) jelnyelvi tolmácsszolgálatoknál szakmai gyakorlat keretében, 30%-át (24 óra) jelnyelvi tolmácsszolgálatoknál, siketközösségben vagy hallássérültekkel foglalkozó ellátó helyeken letöltött hospitálás keretében kell letölteni. A terepgyakorlat igazolásának módja: gyakorlatvezető értékelése, házi dolgozat, illetve a gyakorlati naplóban történő rögzítés, melyeket a tárgy oktatója fogad el.

5.2 A modulzáró vizsga vizsgatevékenysége és az eredményesség feltétele:

	A	B	C
5.2.1.	A szakképesítés szakmai követelménymoduljainak		
5.2.2.	azonosító száma	megnevezése	a modulzáró vizsga vizsgatevékenysége
5.2.3.	10549–12	A jelnyelvi tolmácsolás általános alapjai	írásbeli,
5.2.4.	10550–12	A jelnyelvi tolmácsolás szakmai alapjai	szóbeli
5.2.5.	10551–12	A jelnyelvi tolmácsolás módszertana	írásbeli, szóbeli
5.2.6.	10552–12	Jelnyelvi tolmácsolás a gyakorlatban	gyakorlati
5.2.7.	10553–12	Jelnyelv – B2 szinten	írásbeli, szóbeli
5.2.8.	10554–12	Jelnyelv – C1 szinten	írásbeli, szóbeli
5.2.9.	11498–12	Foglalkoztatás I (érettségire épülő képzések esetén)	írásbeli
5.2.10.	11499–12	Foglalkoztatás II.	írásbeli
5.2.11.	11500–12	Munkahelyi egészség és biztonság	írásbeli

A szakmai követelménymodulhoz kapcsolódó modulzáró vizsga akkor eredményes, ha a modulhoz előírt feladat végrehajtása legalább 60%-osra értékelhető.

5.3 A komplex szakmai vizsga vizsgatevékenységei és vizsgafeladatai:

5.3.1 Gyakorlati vizsgatevékenység

A). A vizsgafeladat megnevezése: Magyar nyelvű hanganyag konzekutív tolmácsolása jelnyelven

A vizsgafeladat ismertetése: A kihúzott feladathoz tartozó magyar nyelvű hanganyagot a vizsgázó valós időben, konzekutív tolmácsolja, C1 szintű jelnyelvi ismerettel, a vizsgabizottság hallássérült tagjainak. A vizsgázó a tolmácsolás megkezdése előtt a feladat szöveges leírásából megismeri a tolmácsolási helyzet körülményeit (résztevők száma, helyszín, téma).

A magyar nyelvű hanganyag időtartama 5 perc.

A magyar nyelvű hanganyag egyszemélyes narratíva, mely összetett mondatokat, idegen szavakat, szakkifejezéseket is tartalmaz.

A vizsgafeladat időtartama: 10 perc

A részfeladat értékelési súlyaránya: 20%

B). A vizsgafeladat megnevezése: Hangzó magyar nyelvi szöveg szimultán jelnyelvi tolmácsolása

A vizsgafeladat ismertetése: A kihúzott feladathoz tartozó hanganyagot a vizsgázó C1 szintű jelnyelvi ismerettel, valós időben szimultán tolmácsolja a vizsgabizottság hallássérült tagjainak.

A hanganyag időtartama 5 perc.

A hanganyag egyszemélyes narratíva, mely összetett mondatokat, idegen szavakat, szakkifejezéseket is tartalmaz.

A vizsgafeladat időtartama: 5 perc

A részfeladat értékelési súlyaránya: 10%

C). A vizsgafeladat megnevezése: Jelnyelvi megnyilatkozás hangzó magyar nyelvi szimultán tolmácsolása

A vizsgafeladat ismertetése: A kihúzott tételhez tartozó vizuális felvétel jelnyelvi anyagát hangzó magyar nyelven tolmácsolja a vizsgabizottság tagjainak. A tolmácsolás megkezdése előtt a vizsgázó a jelnyelvi anyagot egyszer megtekinti.

A feladat jelnyelvi anyaga C1 szintű követelményeket tartalmaz.

A rögzített jelnyelvi anyag 5 perc.

A rögzített vizuális jelnyelvi anyag olyan egyszemélyes narratíva, mely idegen szavak, szakkifejezések jelnyelvi megfelelőjét is, valamint a siket kultúrából merített sajátos jelkapcsolatokat is tartalmaz.

A vizsgafeladat időtartama: 10 perc

A részfeladat értékelési súlyaránya: 10%

D). A vizsgafeladat megnevezése: A záródolgozat bemutatása

A vizsgafeladat ismertetése: A vizsgázó a záródolgozatot ismerteti, illetve az előre megkapott bírálói kérdésekre válaszol. A bemutatás és a bírálói kérdések megválaszolása jelnyelven folyik.

A vizsgafeladat időtartama: 10 perc

A részfeladat értékelési súlyaránya: 20 %

5.3.2 Központi írásbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Tolmácsolási helyzet elemzése etikai és tolmácsdiagnosztikai szempontból

A vizsgafeladat ismertetése: A vizsgázók egy előre rögzített, szimulált tolmácsolási helyzetet tekintenek meg és elemzik etikai és tolmácsdiagnosztikai szempontok alapján:

A szimulált tolmácsolási helyzet háromszereplős. A felvétel 5 perces, melyet a vizsgázók kétszer nézhetnek meg.

A vizsgafeladat időtartama: 90 perc

A vizsgafeladat értékelési súlyaránya: 20 %

5.3.3 Szóbeli vizsgatevékenység

A vizsgafeladat megnevezése: Válaszadás a vizsgakövetelmények alapján összeállított, előre kiadott tételsorokból húzott kérdésekre

A vizsgafeladat ismertetése: A szóbeli központilag összeállított vizsga kérdései a 4. Szakmai követelmények fejezetben megadott témakörök mindegyikét tartalmazzák, a 11498–12, 11499–12, 11500–12 modulok kivételével.

A vizsga időtartama: 30 perc (felkészülési idő: 15 perc, válaszadási idő: 15 perc)

A vizsgarész értékelési súlyaránya: 20 %

5.4 A vizsgatevékenységek szervezésére, azok vizsgaidőpontjaira, a vizsgaidőszakokra, a vizsgatevékenységek vizsgatételeire, értékelési útmutatóira és egyéb dokumentumaira, a vizsgán használható segédesszközökre vonatkozó részletes szabályok:

A komplex szakmai vizsga gyakorlati vizsgatevékenységén a vizsgabizottsági tagok között szükségeszerű 1 fő jelnyelvi tolmács végzettséggel rendelkező személy és legalább 1 fő (de javasolt 2 fő) anyanyelvi szintű jelnyelv használó siket személy részvétele, a vizsga speciális jellege miatt.

A komplex szakmai vizsga gyakorlati vizsgatevékenységén szükséges eszközök és felszerelések: projektor, vetítővászon, mikrofon, fülhallgató, laptop.

Záródolgozatra vonatkozó előírások:

A záródolgozatok tárgya komplex feladat, a szakmai irányultságnak megfelelően.

A záródolgozatokat csak a képző intézmény által jóváhagyott témában lehet benyújtani, minimum 20, maximum 30 oldal terjedelemben a képzés befejezését követő legfeljebb 1 évig.

A záródolgozatnak tükröznie kell a választott probléma (kiinduló rendszer) összefüggéseit, kapcsolódásait. Lehetőleg teljes képet kell adnia a kiindulási helyzetről, a megoldási lehetőségekről, és ismertetnie kell az alkalmazott megoldás kiválasztásának a szempontjait is. Terjedelménél fogva nem kell minden részletet tartalmaznia. A kidolgozást olyan mélységig kell elkészíteni, hogy az bemutassa a kitűzött feladat egy reális megoldását.

A záródolgozatokat, a komplex szakmai vizsgát megelőzően legalább 30 nappal az előzetes szakmai bírálattal együtt a vizsgabizottság elnökének rendelkezésére kell bocsátani. A vizsgabizottság elnöke vizsgálja, hogy a kitűzött feladat nehézségi foka megfelel-e az elvárható szintnek és a dolgozat eleget tesz-e a formai követelményeknek.

A szakképesítéssel kapcsolatos előírások a <http://nive.hu/> weblapon érhetők el a Vizsgák menüpont alatt.

5.5 A szakmai vizsga értékelésének a szakmai vizsgaszabályzattól eltérő szempontjai: –

6. ESZKÖZ- ÉS FELSZERELÉSI JEGYZÉK

A	
6.1.	A képzési és vizsgáztatási feladatok teljesítéséhez szükséges eszközök minimumát meghatározó eszköz-és felszerelési jegyzék
6.2.	Jelnyelvi labor – 4 tanuló/munkaállomás, számítógép, monitor, kamera, mikrofon, fülhallgató, webkamera, vágóprogram
6.3.	Számítógéplabor
6.4.	Kézi videokamera 2db/csoport
6.5.	Hangrögzítésre alkalmas technikai eszköz
6.6.	Képrögzítésre alkalmas eszköz
6.7.	Laptop
6.8.	Projektor
6.9.	Vetítővászon
6.10.	Tévékészülék

7. EGYEBEK

Pályaalkalmassági követelmény: A jelentkezőknek magas magyar nyelvi és jelnyelvi kompetenciával kell rendelkezniük, melyet felvételi alkalmassági vizsgán mutatnak be.

Jelnyelvi kompetencia mérése: A felvételi alkalmassági vizsgán a jelentkező B1 szintű jelnyelvi tudásáról, jelkincséről, nyelvhelyességéről, kommunikatív értékéről, jelkivitelezéséről, jelnyelv B1 szintű nyelvtanának alkalmazásáról győződik meg a felvételi bizottság.

Magyar nyelvi kompetencia mérése: A felvételi alkalmassági vizsgán a jelentkező magyar nyelvi szövegértéséről, fogalmazási készségéről, beszédképességéről, artikulációs készségéről győződik meg a felvételi bizottság.

A szakmai vizsgabizottságban való részvételére kijelölt szakmai szervezet:

Siketek és Nagyothallók Országos Szövetsége

A képző intézmény a modulok befejezésekor modulzáró vizsgát köteles szervezni, az alábbiak szerint:

A jelnyelvi tolmácsolás általános elméleti alapismeretei modul záróvizsgálója:

Egy a képző által összeállított 15–20 ellenőrző kérdéssorból álló tesztlap kitöltése, amelyben a kérdések lefedik a modul tantárgyainak ismeretanyagát.

Egy esszé feladat elkészítése min. 1 és max. 2 oldal terjedelemben, mely a képző által megadott 3 témából választható.

A jelnyelvi tolmácsolás szakmai ismeretei modul záróvizsgálója: egy a képző által összeállított 15 tételből álló szóbeli vizsga, melyben a tételek lefedik a modul tantárgyainak ismeretanyagát.

A jelnyelvi tolmácsolás módszertani ismeretei modul záróvizsgálója:

Írásbeli: a képző által megadott 2 tolmácsolási helyzet elemzése etikai szempontból.

Szóbeli: a képző által megadott tolmácsolási helyzet leírás alapján történő elemzése.

Jelnyelvi tolmácsolás a gyakorlatban modul záróvizsgálója:

A képző által megadott hangzó magyar nyelvi szöveg jelnyelvi tolmácsolása

A képző által megadott jelnyelvi megnyilatkozás hangzó magyar nyelvi tolmácsolása

A terepgyakorlat során átélt saját tolmácsolási helyzet kritikai szempontú elemzése

Jelnyelv B2 szinten modul záróvizsgálója:

Írásbeli vizsgarész:

3 jelnyelvi filmbejátszás alapján, a hozzájuk kapcsolódó szelektív és globális értést ellenőrző feladatok megoldása.

3 rövid jelnyelvi filmbejátszáshoz tartozó tesztlap kitöltése, mely a vizsgázó jelnyelvi nyelvtani ismereteit méri fel.

Egy 1,5 perces jelnyelvi megnyilatkozás írásos tömörítésének elkészítése.

Szóbeli vizsgarész (jelnyelven):

Véleménynyilvánítás egy előre megadott témában.

10 soros írott szöveg jelnyelvi fordítása, felkészülés után. A szöveg általános témájú újságcikk.

Egy kihúzott téma és előre megadott szempontok alapján, egy szituáció eljátszása az egyik vizsgáztató személyllyel.

Jelnyelv C1 szinten modul záróvizsgálója:

Írásbeli vizsgarész:

3 jelnyelvi filmbejátszás alapján a hozzájuk kapcsolódó szelektív, globális és totális értést ellenőrző feladatokat megoldása.

3 rövid jelnyelvi filmbejátszáshoz tartozó tesztlap kitöltése, mely a vizsgázó jelnyelvi nyelvtani ismereteit méri fel.

Egy 1,5 perces jelnyelvi megnyilatkozás írásos fordításának elkészítése.

Szóbeli vizsgarész (jelnyelven):

Véleménynyilvánítás egy előre megadott témában.

15 soros írott szöveg jelnyelvi fordítása, felkészülés után. A szöveg általános témájú újságcikk.

Meghatározott témában vita folytatása az egyik vizsgáztató személyllyel.

A modulzáróvizsga 60% teljesítés esetén sikeres.

Modulonként 1 alkalommal modulzáró pótvizsga szervezhető.

A jelnyelvi B2 és C1 modul záróvizsgálóján az írásbeli és a szóbeli vizsga kétnyelvű, írott magyar nyelven és magyar jelnyelven történik

Jelnyelvi modul oktatójának rendelkeznie kell:

A magyar jelnyelv anyanyelvi szintű ismeretével

Két év jelnyelv-oktatói gyakorlattal

A jelnyelv elméleti- és jelnyelvoktatás módszertani tanúsítvánnyal

A jelnyelvi tolmácsolás szakmai gyakorlatvezetőjének rendelkeznie kell:

Felsőfokú végzettséggel

4 éves szakmai tapasztalattal

Jelnyelvi tolmács végzettséggel